

6. Немцов В.Д. Менеджмент організацій: навч. посібник / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань, Г.Ф. Сімок. – К: ТОВ «УВПК», «ЕксОб», 2000. – 392 с.
7. Пікельна В.С. Управління школою / В.С. Пікельна. – Харків: Основа, 2004. – 112 с.
8. Яценко В.М. Теоретико-методологічні аспекти освітнього менеджменту: навч.-метод. посібник / В.М. Яценко // Черкаський інженерно-технологічний ін-т. – Черкаси, 1995. – 70с.

В статье рассматриваются функции и принципы управления, которые непосредственно влияют на эффективность развития высшего учебного заведения. А также системный подход к управлению, как неотъемлемая часть его функционирования.

Образование, управление, системный подход, управления высшими учебными заведениями.

The article deals with the functions and management principles that influence the effectiveness of higher education, as well as a systematic approach to management as an integral part of its operation.

Education, management, system approach, governance universities.

УДК 378.147:004.032.6

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВЕТЕРИНАРНИХ ВНЗ НІМЕЧЧИНИ

О.П. Пилипенко, асистент

Одним з можливих шляхів удосконалення навчального процесу є застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІТКТ). Перспективним напрямом застосування ІТКТ у процесі підготовки майбутніх фахівців ветеринарної справи є використання мультимедійних навчальних програмних засобів (ПС).

Ключові слова: мультимедіа, мультимедійний навчальний програмний засіб, електронний підручник, електронний навчальний комплекс, засіб навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Національна доктрина розвитку освіти в Україні [3] одним з пріоритетних напрямів розвитку цієї галузі проголосила «забезпечення високої якості вищої освіти та професійної мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці шляхом запровадження гнучких освітніх програм та інформаційних технологій навчання». Гармонійним

поєднанням старих університетських традицій з сучасними інформаційно-телекомунікаційними технологіями, фундаментальної теоретичної освіти та науково-дослідної діяльності, доступності і високої якості освіти характеризується система вищої ветеринарної освіти Німеччини. Фахівців ветеринарної медицини в цій країні готують на чотирьох факультетах: в Берліні (Fachbereich Veterinärmedizin der Freien Universität), в Мюнхені (Tierärztliche Fakultät der Ludwig - Maximilians – Universität), в Гіссені (Fachbereich Veterinärmedizin der Justus - Liebig – Universität), в Лейпцигу (Veterinärmedizinische Fakultät der Universität) і в одному університеті: Університеті ветеринарної медицини Ганновера (Tierärztliche Hochschule).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми процесу інформатизації освіти вивчали В.Биков, Б.Гершунський, В.Глушков, С.Гончаренко, Ю.Машбиць, Є.Полат, Н.Тверезовська, О.Тихомиров, Н.Угринович; теоретичні основи використання інформаційно-телекомунікаційних технологій в освіті – Р.Гуревич, А.Гуржій, М.Жалдак, Ю.Жук, М.Кадемія, Г.Кедровіч, В.Клочко, А.Коломієць, М.Левшин, І.Роберт, С.Свириденко, О.Співаковський та ін.; психологічний вплив мультимедійних засобів навчання на суб'єктів навчання – Ю.Воронін, Г.Костюк, Б.Кривицький, В.Рубцов, О.Тихомиров, К.Шоломий та ін.

Мета статті – здійснити аналіз сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій, що застосовуються в навчальному процесі ветеринарних ВНЗ Німеччини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні комп'ютерні технології – це потужний інструмент для отримання студентами найрізноманітнішої інформації, ефективний засіб підвищення інтересу до навчання, мотивації, наочності, науковості. При усному викладанні матеріалу студент за хвилину сприймає і здатний обробити до однієї тисячі умовних одиниць інформації, а при "підключенні" органів зору до 100 тисяч таких одиниць [1]. Мультимедійні продукти пропонують широкі можливості для різних аспектів навчання [2].

Перші спеціалізовані програми навчального призначення в галузі ветеринарної медицини з'явилися в німецьких ветеринарних ВНЗ (1995 р.). З того часу вони стали елементом оснащення робочих місць та лабораторій ветеринарних вузів. В 2000-2001 рр. у навчальні плани ветеринарних факультетів були включені дисципліни за вибором студента (згідно Постанови про надання безстрокового дозволу на провадження діяльності лікаря), для яких були розроблені

цїлі курси з мультимедійного навчання ветеринарних дисциплїн. Інформаційно-телекомунікаційні технології, що застосовуються в сучасних ВНЗ Німеччини, можна поділити на 2 групи (рис.1):

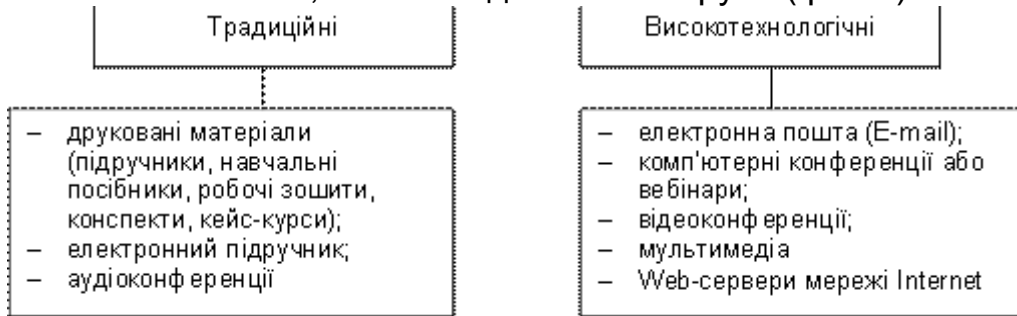

Рис.1. Класифікація інформаційно-телекомунікаційних технологій

Сучасні інформаційно-телекомунікаційні технології, що застосовуються в ветеринарних ВНЗ Німеччини, це:

- I. Комп'ютерні навчальні програми, що містять електронні підручники, посібники, лабораторні практикуми, тестові системи;
- II. Навчальні системи на базі мультимедіа-технологій на основі використання комп'ютерів, накопичувачів на оптичних дисках;
- III. Розподілені бази даних з різних галузей знань;
- IV. Засоби телекомунікації, що включають електронну пошту, локальні мережі зв'язку тощо;
- V. Електронні бібліотеки.

Як приклад запровадження освітніх інновацій в систему вищої ветеринарної освіти Німеччини можна розглядати комп'ютерну навчальну програму ветеринарного факультету Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана з дисципліни: «Паразитарні захворювання домашньої птиці та декоративних птахів в реальних умовах» («Parasitosen des Nutzgeflügels und der Ziervögel unter praxisrelevanten Bedingungen»)[6]. Ця програма містить необхідну текстову і аудіовізуальну інформацію з вивчення внутрішніх хвороб птиці за темами «Паразити», «Види птахів», «Симптоматика / висновки», «Лабораторія», «Систематика» і побудована за методикою послідовного переходу у викладі матеріалу.

Робота з програмою починається в меню «Пуск» з тлумачного словника термінів по птахівництву. Тема «Паразити» включає симптоматику, патобіологію, терапію та біологію кожного паразита і різноманітний фотоматеріал з теми. Тема «Види птахів» містить найбільш важливу інформацію про домашніх та декоративних птахів з інформацією про їх зовнішніх і внутрішніх паразитів. Тема «Симптоматика / Висновки» надає опис основних клінічних симптомів захворювань птахів. В темі «Лабораторія» є методи фіксації різних видів птахів. У темі «Систематика» дається визначення видової

приналежності паразитів. Програма побудована з використанням гіпертекстової технології, що дозволяє виконувати переходи до розділів і підрозділів. Теоретичний матеріал теми розміщено на одній сторінці, для його перегляду використовують смуги прокрутки.

Переваги таких комп'ютерних навчальних програм полягають: у збереженні великого обсягу інформації, що дає змогу без відриву працювати з навчальним матеріалом; швидкому пошуку потрібного розділу, теми, словника; у мультимедійності, тобто одночасному використанні різних форм надання інформації та її опрацювання, можливості самоконтролю; у мобільності, що допомагає студентові раціонально використовувати час.

Як приклад навчальної системи на базі мультимедіа-технологій, яка використовується в німецьких ветеринарних вузах, можна розглядати мультимедійну програму CASUS, впроваджену в 2004 році в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін на ветеринарних факультетах ВНЗ Німеччини [4]. CASUS є інтерактивною мультимедійною програмою, яка спочатку була розроблена для медичних факультетів ВНЗ Німеччини. Університет ветеринарної медицини Ганновера широко застосовує програму в доклінічній та клінічній підготовці студентів-фахівців ветеринарної галузі при викладанні дисциплін за вибором студента. Після четвертого семестру студенти складають іспит з блоку дисциплін, спрямованих на вивчення органів («Physikum»), а саме анатомії, де з успіхом використовують мультимедійну програму CASUS при складанні іспитів.

Програма CASUS застосовується на ветеринарному факультеті Мюнхенського університету Людвіга - Максиміліана при викладанні основних дисциплін. Програма використовувалася клінікою великої рогатої худоби при викладанні анатомії, мікробіології, зооветеринарії (конярство). Найбільшого застосування програма здобула на кафедрі анатомії. Викладачами кафедр розроблений цілий комплекс теоретичних і практичних питань стосовно певної дисципліни (по 20 варіантів на кожну тему). Для розгляду окремого варіанту є інформаційний блок (текст, відео, аудіо). Студент обирає правильну відповідь на задане з теми запитання і зразу отримує оцінку з коментарем фахівця (рис. 2). Майже 90% студентів ветеринарних факультетів в Німеччині мають можливість доступу до баз даних за допомогою мережі INTERNET [4], звертаючись до електронного банку (бібліотеки) методичних та навчальних посібників, навчальних програм, комп'ютерних тестів, тренувальних та контрольних вправ. На ветеринарному факультеті Мюнхенського університету Людвіга-

Максиміліана є збірка CD-ROM-дисків (близько 100) з комп'ютерними навчальними програмами з ветеринарії, які можна переглянути на сайті (http://www.vetmed.uni-muenchen.de/gyn_g/index_2.html) або знайти в каталозі.

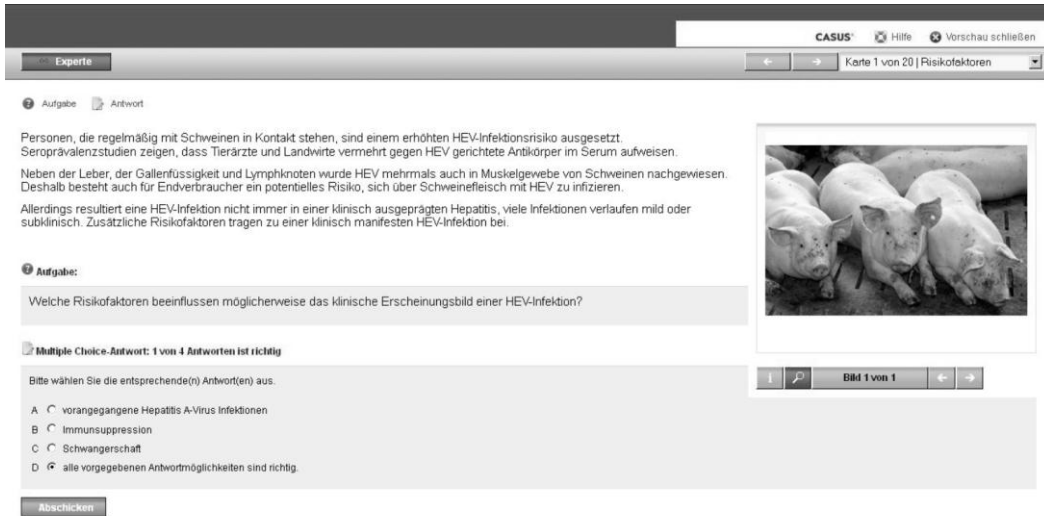

Рис.2. Тема: вірусний гепатит Е

Крім того, ці компакт-диски можна отримати в інформаційних кіосках ветеринарних клінік. Інформаційні кіоски використовуються для інтерактивного надання інформації в галузі ветеринарії.

Комп'ютерна конференція або вебінар (Online-Konferenzsysteme -Webinar) є новітнім засобом дистанційного навчання іншомовного спілкування Університету ветеринарної медицини Ганновера з 2004 року. Вона використовується студентами для обміну інформацією та ідеями, для з'ясування непорозумінь, труднощів при вивченні матеріалу (рис.3).

Викладач та студенти відправляють повідомлення, які одночасно можуть читати всі студенти групи. Отже, комп'ютерна конференція є оптимальним засобом спілкування, обміну думками між викладачем та студентами.

Комп'ютерні конференції є досить зручними за умови, коли навчаються студенти з віддалених місць країни, тобто коли контакт між викладачем і студентами групи обмежений. Однак цей засіб навчання має як позитиви, так і негативи: оскільки зв'язок у комп'ютерній конференції асинхронний, існує затримка у відправленні запитань та отриманні відповідей на них. Типовим для цього виду взаємодії є бесіда «у повільному режимі» (темпі), у якій повідомлення, запитання та відповіді на них можуть бути розділені декількома днями [5].

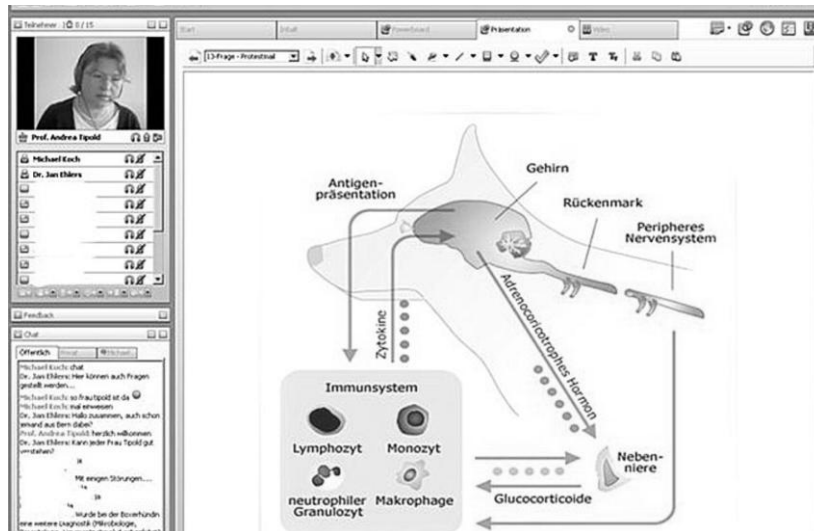

Рис.3 Вебінар

Саме тому комп'ютерні конференції у дистанційному навчанні застосовуються як допоміжний засіб навчання. Комп'ютерна конференція має деякі ознаки аудиторної дискусії, проте є їй відмінності: у комп'ютерній конференції студенти можуть брати участь у зручний для них час і можуть відвідувати дискусію стільки разів, скільки їм потрібно.

У зв'язку з цим комп'ютерні конференції є найсучаснішим і новітнім засобом дистанційного навчання.

Програма «Віртуальний мікроскоп» від Інституту анатомії університету ветеринарної медицини Ганновера – це освітній мультимедійний ресурс, який надає студентам цього університету можливість вивчити властивості гістологічних та гістохімічних препаратів на екрані комп'ютера. Програма дозволяє в віддаленому доступі працювати з «віртуальним препаратом», тобто переглядати його з різним збільшенням (з максимальним збільшенням до 400 разів) і використовувати різні програми для аналізу цього препарату. Зліва на екрані знаходяться пронумеровані зображення зразків, потрібно навести курсор миші на досліджуваний зразок і, утримуючи його лівою кнопкою, перемістити на екран мікроскопа. На екрані з'явиться зображення об'єкта, сам зразок виявиться на «предметному столі» віртуального мікроскопа, а знизу з'явиться короткий опис, по якому потрібно визначити зразок.

Викладачі Університету ветеринарної медицини Ганновера (2004 р.) займаються розробкою і впровадженням навчально-інформаційних технологій в навчальний процес. За пропозицією комісії з впровадження інноваційних технологій (2005 р.) був

створений Консультативний центр з інноваційних технологій, з яким активно співпрацює Ветеринарна палата Нижньої Саксонії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Для підвищення практичної підготовки українських студентів ветеринарної медицини необхідним є впровадження інноваційних методик навчання, що розширює можливості вдосконалення навчального процесу, піднімає його на більш високий рівень.

Список використаних джерел:

1. Иванов В. Ф. Сучасні комп'ютерні технології і засоби масової комунікації: аспекти застосування / В. Ф. Иванов, О. К. Мелешенко. – К.: ІЗМН, 2006. – 352 с.
2. Крилов І. В. Інформаційні технології: теорія і практика — К.: Центр, 2006. — 128 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
4. eLearning in der Medizin und den Gesundheitswissenschaften [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.uni-hamburg.de/eLearning/eCommunity/Hamburger_eLearning_Magazin/eLearning_Magazin_08.pdf
5. Lamy M.N. "A Reflective Conversation" in the virtual language classroom / M.Lamy, R.Goodfellow // Language Learning and Technology. – 1992. – №2. – P.43-61.
6. Melanie Thiede. Parasitosen des Nutzgeflügels und der Ziervögel unter praxisrelevanten Bedingungen. Dissertation zur Erlangung der tiermedizinischen Doktorwürde der tierärztlichen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität München [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://edoc.ub.uni-muenchen.de/3209/1/Thiede_Melanie.pdf

Одним из возможных путей усовершенствования учебно-воспитательного процесса является применение информационно-телекоммуникационных технологий (ИТКТ). Перспективным направлением применения ИТКТ в процессе подготовки будущих специалистов ветеринарного дела.

Мультимедиа, мультимедийное учебное программное средство, электронный учебник, электронный учебный комплекс, средство обучения.

The system of education has to equip its citizens with everything necessary for successful activities under globalization conditions. Particularly, today the system of veterinary education does not respond to demands of modern labor market. One of the possibly ways of improving

the educational process is using information and telecommunication technologies (ITT).

Multimedia, multimedia educational program medium, electronic textbook, electronic educational complex, educational medium.

УДК 35.088

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМАНДИ

Макодзей Л.І., кандидат педагогічних наук

Брагіна О.В., студент

У статті проаналізовано визначення поняття «команда», з'ясовано її особливості та сутнісні характеристики. Обґрунтовано відмінності між робочими групами і командою.

Команда, критерії відмінності команд від робочих груп, управлінська команда; орієнтація на персонал; орієнтація на завдання; стиль діяльності «команда».

Постановка проблеми в загальному вигляді. В сучасних умовах найбільш освічені та успішні організації намагаються спрямувати акцент своєї структури й політики на команди, а не конкретно на окремих працівників. Крім того, однією з важливих ознак інноваційного управлінського мислення є стійка орієнтація на формування управлінських команд. Тому необхідно детальніше проаналізувати сутність феномена «команда», тобто з'ясувати, що саме потрібно формувати, коли у керівника виникає ідея створити таку команду.

Необхідність розробки та впровадження командного принципу в управлінні (командного менеджменту) обумовлена такими обставинами:

– складністю завдань, які стоять перед організаціями сьогодні, які потребують об'єднання інтелектуальних та емоційних зусиль членів організації;

– динамічністю та оперативністю завдань, що обумовлює необхідність створення різноманітних цільових (проектних) груп;

– підвищенням ролі мотиваційного аспекту професійної діяльності працівників, їх потребою бути причетними до визначення стратегічних та тактичних основ діяльності організації та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність даної проблеми зазначається у працях як зарубіжних, так і фахівців з країн СНД. Так, зокрема, підкреслюються причини, що обумовлюють виникнення таких змін в управлінні, адже сьогодні «саме життя вчить» працювати в команді [2]. Тобто мова йде про те, що